European Commission against Racism and Intolerance
Commission européenne contre le racisme et l'intolérance

CRI(2007)6
Version bosnienne
Bosnian version

PREPORUKA BR. 10 ECRI-JA U POGLEDU OPŠTE POLITIKE

O SUZBIJANJU RASIZMA I RASNE DISKRIMINACIJE U I KROZ ŠKOLSKO OBRAZOVANJE

USVOJENA 15. DECEMBRA 2006.

Strazbur, 21. marta 2007.

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

Štampano od strane
Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije (ECRI)
Vijeće Evrope - 2007
Štampano u Strazburu

Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (u daljnjem tekstu ECRI):

Uzimajući u obzir član 26. Opšte deklaracije o ljudskim pravima;

Uzimajući u obzir međunarodnu Konvenciju o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije;

Uzimajući u obzir Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravima djeteta;

Uzimajući u obzir UNESCO-vu Konvenciju protiv diskriminacije u obrazovanju;

Uzimajući u obzir Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, a naročito njen član 14. i član 2. njenog Protokola br. 1;

Uzimajući u obzir Protokol br. 12 Evropske konvencije o ljudskim pravima i u njemu sadržanu opštu odredbu koja zabranjuje diskriminaciju;

Uzimajući u obzir Evropsku socijalnu povelju (revidiranu) a naročito član 17. iste;

Uzimajući u obzir Dodatni protokol Konvenciji o kibernetičkom kriminalu, koji govori o kriminalizaciji djela rasističke i ksenofobne prirode počinjenih putem računarskih sistema;

Uzimajući u obzir Preporuku 4 (2000) Komiteta ministara državama članicama o obrazovanju romske/ciganske djece u Europi;

Uzimajući u obzir Preporuku 15 (2001) Komiteta ministara državama članicama o nastavi istorije u Evropi 21. vijeka;

Uzimajući u obzir Preporuku 12 (2002) Komiteta ministara državama članicama o obrazovanju za demokratsko građanstvo;

Uzimajući u obzir Preporuku 1093 (1989) o obrazovanju djece migranata;

Uzimajući u obzir Preporuku 1346 (1997) Parlamentarne skupštine o obrazovanju o ljudskim pravima;

Uzimajući u obzir Preporuku 1720 (2005) Parlamentarne skupštine o obrazovanju i vjeri;;

Uzimajući u obzir Opšte zaključke usvojene na Evropskoj konferenciji protiv rasizma od 13.oktobra 2000., a naročito one koji se tiču obrazovanja i osvješćivanja u svrhu suzbijanja rasizma, srodne diskriminacije i ekstremizma na subnacionalnom, nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou;

Uzimajući u obzir Komentar o obrazovanju prema Okvirnoj konvenciji za zaštitu nacionalnih manjina koju je usvojio Savjetodavni odbor Okvirne konvencije;

Podsjećajući na Preporuku o opštoj politici br. 3 ECRI-a o suzbijanju rasizma i netolerancije protiv Roma/Cigana; Preporuku o opštoj politici br. 5 ECRI-a o suzbijanju netolerancije i diskriminacije protiv muslimana; Preporuku o opštoj politici br. 9 ECRI-a o borbi protiv antisemitizma;

Podsjećajući na Preporuku o opštoj politici br. 7 ECRI-a o nacionalnom zakonodavstvu za suzbijanje rasizma i rasne diskriminacije;

Podsjećajući da ECRI ima zadatak da suzbija rasizam i rasnu diskriminaciju, tj. da suzbija nasilje, diskriminaciju i predrasude sa kojima se suočavaju osobe ili grupe osoba zbog rase, boje kože, jezika, vjere, nacionalnosti ili nacionalnog ili etničkog porijekla;

Naglašavajući da je područje primjene ove Preporuke ograničeno na predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje;

Svjesni, međutim, da je suzbijanje rasizma i rasne diskriminacije jednako važno u visokoškolskom obrazovanju;

Svjesni, također, da i informalno i neformalno obrazovanje mogu igrati značajnu ulogu na tom polju;

Svjesni da organizacije civilnog društva provode učinkovite programe edukacije mladih za borbu protiv diskriminacije i za raznolikost unutar školskog sistema;

Podsjećajući da je obrazovanje važan instrument za suzbijanje rasizma i netolerancije, a svjesni da je to istovremeno i područje na kojem mogu postojati rasizam i rasna diskriminacija sa štetnim posljedicama za djecu i društvo u cjelini;

Odbacujući sve oblike direktne i indirektne diskriminacije u pristupu obrazovanju;

Podsjećajući da nacionalno zakonodavstvo za suzbijanje rasizma i rasne diskriminacije mora pokrivati, među ostalim, područje obrazovanja i da zabrana diskriminacije mora važiti za sve organe javne vlasti kao i za sve fizičke i pravne osobe, kako u javnom tako i u privatnom sektoru;

Podsjećajući da je školsko obrazovanje pravo i da pristup tom obrazovanju mora biti omogućen svoj djeci koja žive na teritoriju država članica, bez obzira na njihov pravni status ili pravni status njihovih roditelja, i nezavisno o zakonima o azilu, useljavanju i sticanju državljanstva;

Uvjereni da dobro obrazovanje uključuje i raznolikost;

Uvjereni da škole moraju priznavati i poštivati raznolikost;

Osuđujući postojanje u pojedinim slučajevima de facto segregacije u školskom obrazovanju uzrokovane istorijskim razlozima ili nekim vanjskim faktorima kao što su stambeni problemi;

Naglašavajući da mjere koje trebaju osigurati integraciju djece iz manjinskih grupa u školski sistem ne smiju dovesti do prisilne asimilacije;

Naglašavajući da posebne mjere mogu poboljšati pristup djece iz manjinskih grupa školskom obrazovanju i dobroj nastavi;

Podsjećajući da obrazovanje o ljudskim pravima koje se zasniva na principima jednakosti, nediskriminacije, tolerancije i poštivanja raznolikosti može igrati ključnu ulogu u suzbijanju rasizma i netolerancije;

Uvjereni u potrebu mjera koje će osigurati da se sve škole pridržavaju zadovoljavajućih standarda u pogledu nastave na tim područjima;

Podsjećajući na važnost da se obezbijedi da školski udžbenici i druga nastavna pomagala ne šire predrasude i stereotipe;

Svjesni sve veće važnosti moderne tehnologije, uključujući Internet, u školskom obrazovanju i potrebe da se to uzme u obzir u pitanjima koja se odnose na borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije;

Uvjereni u potrebu obaveznog osposobljavanja za nastavu u multikulturalnom kontekstu za svo nastavno osoblje;

Uvjereni u važnost početnog i stalnog osposobljavanja nastavnog osoblja na područjima koja se tiču ljudskih prava i suzbijanja rasne diskriminacije;

Potičući uvođenje obaveze za sve školske vlasti da unapređuju jednakost kao i praćenje pridržavanja te obaveze;

Preporučuje vladama država članica da:

I. Osiguraju obavezno besplatno i kvalitetno obrazovanje svih učesnika, u koju svrhu treba poduzeti sljedeće:

1. Organizovati, u saradnji sa organizacijama civilnog društva, sistematsko praćenje situacije djece iz manjinskih grupa u školskom sistemu prikupljanjem podataka o njihovom pohađanju škole i školskom uspjehu; postotku učenika koji napuštaju školovanje; rezultate i napredak učenika;

2. Prikupljati informacije potrebne za identifikaciju problema s kojima se suočavaju učenici iz manjinskih grupa u školskom okruženju, radi osmišljavanja i provođenja politike za rješavanje tih problema;

3. Usvojiti, na nacionalnom i regionalnom nivou, a u saradnji sa manjinskim grupama kojih se to tiče, političke mjere kojima će se osigurati da učenici iz manjinskih grupa redovno pohađaju školu i ravnopravno učestvuju u školskom sistemu; takva će politika imati za cilj:

   a) osigurati da škole imaju obavezu unapređivati jednakost u obrazovanju;

   b) pripremiti, u konsultaciji sa svim zainteresovanim stranama i uzimajući u obzir socioekonomsku dimenziju (zapošljavanje i stambenu politiku), mjere i politiku pomoću kojih će se izbjeći, a u najboljem interesu djeteta, da učenici iz manjinskih grupa budu previše zastupljeni u nekim školama;

   c) obavezati škole da u posebnim slučajevima i tokom ograničenog vremenskog perioda organizuju pripremne razrede za učenike iz manjinskih grupa kako bi im, među ostalim, omogućile da nauče jezik nastave, ako je to opravdano objektivnim i razumnim kriterijima i ako je u najboljem interesu djeteta;

   d) uvesti mjere koje će spriječiti izdvajanje djece iz manjinskih grupa u posebne razrede;

   e) osigurati unapređivanje raznolikosti u školi pomoću mjera za osvješćivanje učenika, njihovih roditelja i nastavnog osoblja;

   f) osigurati zapošljavanje nastavnika iz manjinskih grupa na svim razinama te da spriječi da oni budu izloženi rasnoj diskriminaciji u školskom sistemu;

   g) obezbjediti da roditelji svih učenika iz manjinskih grupa budu dovoljno informisani o posljedicama bilo kakvih posebnih mjera koje se planiraju za njihovu djecu, kako bi mogli dati svoj informirani pristanak;

   h) osigurati roditeljima učenika iz manjinskih grupa koji ne govore većinski jezik potrebne resurse, kao na primjer uslugu prevođenja i/ili jezične tečajeve, kako bi mogli komunicirati sa nastavnicima;

   i) osigurati da roditelji učenika iz manjinskih grupa mogu u potpunosti učestvovati u odlukama i aktivnostima škole;

   j) osigurati, kada je to potrebno, usluge školskih posrednika ili regionalnih nacionalnih ili nevladinih usluga posredovanja, kako bi se pospješila integracija u školu djece iz manjinskih grupa i osigurala dobra komunikacija između roditelja i školskih vlasti;

II. Suzbijaju rasizam i rasnu diskriminaciju u školi, u koju svrhu treba:

1. osigurati da škole u svoje djelovanje i organizaciju ugrade borbu protiv rasizma i rasne diskriminacije kao i poštivanje raznolikosti:

   a) osigurati da borba protiv takvih pojava u školama, bilo da one dolaze od učenika ili nastavnika, postane dijelom stalne politike;

   b) uspostaviti sistem za praćenje rasističkih incidenata u školi i prikupljanje podataka o tim pojavama u svrhu donošenja dugoročne politike suzbijanja istih;

   c) usvojiti obrazovne mjere s ciljem suzbijanja incidenata rasizma ili diskriminacije koji ne dovode do fizičkog nasilja. Te se mjere mogu provoditi kroz neformalne obrazovne aktivnosti u organizacijama koje se bave žrtvama rasizma i rasne diskriminacije;

   d) reagovati na podsticanje rasne mržnje u školama i bilo kakvih drugih ozbiljnih rasističkih djela, uključujući korištenje sile, prijetnji ili oštećenje imovine kao djela kažnjiva suspenzijom ili izbacivanjem ili drugim odgovarajućim mjerama;

   e) poticati u školama usvajanje pravila ponašanja protiv rasizma i rasne diskriminacije za svo nastavno osoblje;

   f) uvesti mjere (kao što je dan ili sedmica borbe protiv rasizma, kampanje ili natjecanja) u cilju osvješćivanja učenika i roditelja o problemima rasizma i rasne diskriminacije i školskoj politici s tim u vezi;

2. Osigurati da školski sistem igra ključnu ulogu u borbi protiv rasizma i rasne diskriminacije u društvu:

   a) osiguravanjem da obrazovanje o ljudskim pravima bude sastavni dio nastavnog plana i programa na svim nivoima i u svim disciplinama, od dječjeg obdaništa nadalje;

   b) osiguravanjem da učenici dobivaju vjersku poduku koja je u skladu sa naučnom neutralnošću koja je ključna u svakom obrazovnom pristupu;

   c) osiguravanjem da u slučajevima kada u državnim školama u kojima postoji vjeronauka postoje jednostavni postupci po kojima se djeca za koju se to traži izuzmu iz te poduke;

   d) eliminisanjem iz udžbenika bilo kakvih rasističkih tekstova ili tekstova koji potiču stereotipove, netoleranciju ili predrasude protiv manjinskih grupa;

   e) unapređivanjem kritičkog razmišljanja među učenicima i uvođenje takve nastave koja će im omogućiti da budu svjesni i reaguju na stereotipove ili elemente netolerancije u materijalima koje koriste;

   f) revizijom školskih udžbenika kako bi se osiguralo da oni na odgovarajući način odražavaju raznolikost i pluralizam društva; u tu svrhu treba uključiti doprinose društvu manjinskih grupa;

   g) osiguravanjem redovnog praćenja kvaliteta školskih udžbenika u saradnji sa svim zainteresovanim stranama kako bi se eliminisali bilo kakvi rasistički ili diskriminatorni elementi;

   h) uvođenjem nastave u kojoj će učenici naučiti kako koristiti Internet kao sredstvo koje će im pomoći na nauče kako suzbijati rasizam i rasnu diskriminaciju; istovremeno treba osigurati potrebne resurse poput softvera za filtriranje koje će ih zaštititi od rasističkih poruka;

i) osiguravanjem da tijela koja sudjeluju u praćenju kvaliteta obrazovanja, kao što su ministarstva obrazovanja i/ili školski inspektorati, redovno uključuju praćenje rasizma i rasne diskriminacije u svom radu;

III. Osposobe sve nastavnike za rad u multikulturnom okruženju, u koju svrhu treba:

1. Organizovati na svim nivoima početno i stalno osposobljavanje koje će ih pripremiti za obrazovanje učenika iz raznih društvenih sredina;

2. Omogućiti stalno osposobljavanje koje će poticati osvješćivanje o problemima rasizma i rasne diskriminacije kao i o štetnim posljedicama koje oni imaju na sposobnost djece koja su žrtve tih pojava da uspiju u školi;

3. Osigurati da se nastavnici upoznaju sa zakonodavstvom protiv diskriminacije na nacionalnom nivou;

4. Osigurati osposobljavanje nastavnika kojemu je cilj da se spriječe bilo kakve pojave rasizma ili rasne diskriminacije u školi, uključujući i indirektnu i strukturnu diskriminaciju, što će nastavnicima ujedno omogućiti da promptno i učinkovito reaguju kada su suočeni s tim problemima;

5. Organizovati početno i stalno obrazovanje o problemima ljudskih prava i rasne diskriminacije a koje, inter alia, obuhvaća sljedeće:

   a) međunarodne i evropske standarde

   b) korištenje nastavnih materijala o ljudskim pravima uključujući i pravo na jednakost; i

   c) korištenje interaktivnih i participatornih nastavnih metoda;

6. Osigurati okvir u kojem će nastavnici moći redovno razmjenjivati iskustva i ažurirati metode u nastavi o ljudskim pravima, uključujući pravo na jednakost.

IV. Osiguraju da sve gore navedene politike dobiju potrebnu finansijsku podršku i da se njihova provedba redovno prati kako bi se ocijenio njihov utjecaj i izvršila prilagođavanja kada je to potrebno.

VIJEĆE EVROPE

Vijeće Evrope je politička organizacija koju su 5. maja 1949. godine osnovale deset evropskih zemalja u svrhu promoviranja većeg jedinstva među svojim članicama. Organizacija sada broji 47 evropskih država.[1]

Glavni ciljevi organizacije su unapređivanje demokracije, ljudskih prava i pravne države kao i zajedničko reagiranje na političke, socijalne, kulturne i pravne izazove u državama članicama.

Vijeće Evrope ima stalno sjedište u Strasbourgu (Francuska). Po svom statutu Vijeće Evrope ima dva tijela: Komitet ministara i Parlamentarnu skupštinu. Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Evrope predstavlja jedinice lokalne i regionalne samouprave unutar država članica.

Evropski sud za ljudska prava pravosudno je tijelo nadležno za rješavanje tužbi protiv države koje podnose pojedinci, udruženja ili druge zemlje članice iz razloga kršenja evropske Konvencije o ljudskim pravima..

EVROPSKA KOMISIJA PROTIV RASIZMA I NETOLERANCIJE

Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije (u daljnjem tekstu ECRI) je tijelo za praćenje osnovano na prvoj konferenciji na vrhu šefova država i vlada država članica Vijeća Evrope. Odluka da se osnuje ECRI sadržana je u Bečkoj deklaraciji usvojenoj na prvoj konferenciji na vrhu 9. oktobra 1993. Evropska konferencija protiv rasizma, održana u Strasbourgu u oktobru 2000. pozvala je na jačanje djelovanja ECRI-ja. 13. juna 2002. Komitet ministara usvojio je novi statut ECRI-ja, konsolidujući njegovu ulogu kao nezavisnog tijela za praćenje ljudskih prava na području rasizma i rasne diskriminacije.

Članice ECRI-a služe kao pojedinci i nezavisni su. Zadatak ECRI-ja jeste da suzbija rasizam, ksenofobiju, antisemitizam i netoleranciju na nivou šire Europe i iz perspektive zaštite ljudskih prava. Djelatnost ECRI-ja uključuje sve potrebne mjere za suzbijanje nasilja, diskriminacije i predrasuda s kojima se suočavaju osobe ili grupe osoba, naročito iz razloga rase, boje kože, jezika, vjere, nacionalnosti i nacionalnog ili etničkog porijekla.

Program djelatnosti ECRI-ja uključuje tri aspekta: pristup po zemljama; rad na općim temama; djelatnosti povezane s civilnim društvom.

Za dalje informacije o ECRI-u i njegovim djelatnostima, molim kontaktirati:
Sekretarijat Evropske komisije protiv rasizma i netolerancije
Vijeće Europe
F-67075 Strasbourg cedex
Tel: +33(0) 3 90 21 46 62- Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: ecri@coe.int
Web-stranica: www.coe.int/ecri

[1] *Albanija, Andora, Armenija, Austrija, Azerbejdžan, Belgija, BiH, Bugarska, Hrvatska, Cipar, Republika Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Gruzija, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Latvija,Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Malta, Moldavija, Monako, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunija, Ruska Federacija, San Marino, Srbija, Slovačka Republika, Slovenija, Španija, Švedska, Švajcarska, "Bivša jugoslavenska Republika Makedonija", Turska, Ukrajina, Ujedinjeno Kraljevstvo.*